

A TÁLTOS ÉS AZ EMBERI LÉT HÉT SZINTJE. Ezoterizmus és újpogányság kölcsönhatásainak vizsgálati lehetőségei a kortárs gyógyítói rendszerekben

Előadásomban a táltos alakját és szerepköreit vázolom fel két, egymáshoz genetikusan kapcsolódó kortárs gyógyítói rendszerben: a *szellemsebészet*ben vagy másként *pszichotronikában* valamint a *táltos masszázsban*. Elemzésemmel arra szeretnék rámutatni, hogy, bár a vallástudomány jelenlegi álláspontja szerint az újpogányság és a New Age spiritualitás (CHRYSSIDES, 2007; KEMP és LEWIS, 2007; HEELAS, 1996; POSSAMAI, 2005) az ezoterizmus paradigmáján (FAIVRE, 1994, 1998; HANEGRAAFF, 1996, 2007) belül két elkülönülő vallási irányultságot jelentenek (HANEGRAAFF, 1998, SZILÁGYI és SZILÁRDI, 2007), a gyógyítás kortárs értelmezése (ALBANESE, 1992, TIEGHE és BUTLER, 2007) mégis kapcsolatot teremt közöttük. Úgy vélem, hogy a táltos fogalom kurrens, ezoterikus értelmezései nem csak jól illusztrálják ezeket az áthallásokat és kölcsönhatásokat, de egyben rávilágítanak a vallásosság kortárs megnyilvánulási formáinak rendkívüli változékonyságára, heterogenitására, ami megnehezíti osztályozásukat, besorolásukat, de egyben életképességüket is biztosítja.

Megállapításaimat legnagyobbreszt gyógyítás- és gyógyulástörténetekre alapozom. Ezek egy részében a táltos maga a gyógyító, más részükben a táltos masszázs szerepel gyógy módként, s a létezik egy harmadik csoport, amely e két halmaz metszete. A vizsgált szövegek elsődleges forrása az eddigi terepmunkám: félig strukturált interjúkat, illetve kötetlen beszélgetéseket rögzítettem és / vagy jegyeztem fel.¹ Ezt egészítik ki azok a világhálón gyűjtött szövegek, amelyeket fórum-bejegyzésekben és blogokban (virtuális naplókban) gyűjtöttem. Harmadik szövegcsoporthként olyan gyógyítók, gyógyító központok és szolgáltatók honlapjait² tekintetem át, amelyekben a táltos és a róla elnevezett masszázs technika, illetve a táltos és a szellemsebészet kapcsolatáról esik szó. Az így szerzett adatok további támpontokat nyújtottak az elbeszélések értelmezéséhez. Bár elsősorban szövegek vizsgálatára nyílt alkalom, a terepmunkám lehetővé tette mindkét gyógy mód személyes megtapasztalását is. Egyéni élményeimet nem megosztani kívánom a jelenlevő hallgatósággal. A tudományos megközelítés objektivitását szem előtt tartva tapasztalataimat is az értelmezés folyamatában kívánom hasznosítani.

---

1 2006 nyara óta végzek terepkutatást a Baranya megyében tevékenykedő kortárs gyógyítók, látók és más mágikus specialisták körében. Az ezekhez az eredményekhez vezető kutatás az Európai Kutatási Tanács részéről, az Európai Közösség hetedik keretprogramjából (2007–2013), az EKT 324214 sz. támogatási megállapodása alapján finanszírozásban részesült.

2 Lásd a forrásjegyzéket.

Bevezetés: ezoterizmus – New Age spiritualitás – újpogányság

Vizsgálatom konkrét eredményeinek bemutatása előtt szükségesnek tartom kutatásom tágabb eszmei kontextusa, vagyis a kortárs vallásosság vonatkozó jelenségeinek rövid ismertetését. Bár az egyes mozgalmak, *áramlatok* behatárolása, lényegi meghatározása heterogenitásuk és változékonyságuk miatt meglehetősen nehéz, fenomenológiai sajátágaik alapján mégis jól megragadhatók, és a köztük levő különbségek is láthatóvá válnak.

A valláskutatás jelenlegi álláspontja szerint az *ezoterizmus* alkotja valamennyi irányzat közös referencialalmazát, amelyet Antoine Faivre négy alapvető és további két opcionális kritériummal jellemez (1994. 10–15., 1998. 2.)

- (1) az univerzum valamennyi alkotórésze egymással összefüggésben (ang. *correspondence*) áll. E rendszer szerveződése egyrészt rejtett, másrészt túl bonyolult ahhoz, hogy azonnal átlátható és érthető legyen, sokkal inkább jelek (ang. *hieroglyphs*) halmazának tűnik;
- (2) az univerzum összefüggései a mediáció valamely formája (pl. szimbólumok, rituálék, meditáció, szellemi közvetítők / mediátorok stb.) segítségével válnak megfejthetővé;
- (3) az univerzumon belül a természet élő entitás (animatizmus);
- (4) az univerzumot megismerni vágyó ember számára olyan tapasztalatok megszerzése a cél, amelyek egyúttal spirituális megvilágosodáshoz (második születés, metamorfózis) vezetnek;
- (5) az univerzum megismeréséhez vezető utak, megközelítések, „hagyományok” közti viszonyt nem a hierarchia, hanem a konkordancia jellemzi;
- (6) az ezoterikus tudás megszerzése tulajdonképpen spirituális megvilágosodás, amely kizárólag beavatódás, majd (a magasabb szintű mestertől) való tanulás révén lehetséges.

A kortárs vallásosság önálló rendszereiként az újpogányság és a New Age spiritualitás egyértelműen az ezoterizmus paradigmájába illeszthetők. Most nem célokom a két irányzat részletes összevetése, csupán azokat a jellegzetességeiket emelem ki, amelyek (részben) azonosak. Mindkét rendszer

1. feltételezi az univerzumot szervező, rejtett összefüggéseket;
2. elfogadja, hogy az univerzum megismerésének számos, egymással azonos értékű módja lehetséges;
3. hangsúlyozza, hogy az ezoterikus megismerés / a „Tudás” megszerzésének leghitelesebb módja a beavatás és tanulás útján szerzett egyéni tapasztalat, amely egyúttal az egyén fejlődéséhez, kiteljesedéséhez vezet.³

---

³ E hármasság megfeleltethető Adam Possamai perennizmusának (2005. 153, 2007).

Továbbá mindkét rendszert jellemzi a vallási szerveződés viszonylag alacsony foka, amely szembeötlő mind a csoportos vallásgyakorlat, mind az egyházi struktúra tekintetében (SZILÁGYI és SZILÁRDI, 2007).

A hasonlóságok mellett néhány lényeges különbségre is fel kell hívnunk a figyelmet. Paul Heelas (1996) úttörő elemzése óta elfogadott tény, hogy a vallásgyakorlat szinte a végelegetekig fokozott individualitása inkább a New Age spiritualitás jellemzője, mint az újpogányságé. A remitológizálás, valamely hagyomány újraalkotása (HOBBSAWM, 1982) a hagyománytisztelet jegyében, a múlt és az ősiség legitimációs alapként történő felértékelése az alternatív spiritualitás (BOWMAN és SUTCLIFFE, 2000) újpogány szubkultúráiban figyelhető meg (HANEGRAAF, 1996). A vallási és a nemzeti identitás összefonódása, a vallásos hitben is megnyilvánuló etnicitás úgyszintén jobbra az újpogány irányzatok egyik alapvető, de nem kizárólagos, sajátága. A kortárs pogányság hazai megjelenési formáiról szólva Szilágyi Tamás és Szilárdi Réka „újpogány szellemi orientációkról” (2007. 69–70) beszélnek, mivel úgy vélik, a magyarországi helyzet több szempontból is eltér a nyugat-európai és tengerentúli előképektől. Éppen ezért megkülönböztetik a „tisztán” neopogány mozgalmakat, amelyek következetesen egy bizonyos „jól körülhatárolt kultuszt, hagyományt” követnek, azoktól a heterogén áramlatoktól, amelyeket vallási eklekticizmus és szinkretizmus jellemez.⁴

Pszichotronika és táltos masszáz

Mindkét gyógyító rendszer az ún. energetikai gyógyászat kategóriájába tartozik, amelyet a kortárs alternatív gyógyászat jellegzetesen New Age irányzatának tartanak. Tanulmányában Catherine Albanese rámutat, hogy a huszadik század második felétől egyre népszerűbbé váló energetikai gyógyászat eszméinek háttérében – többek között – a kvantummechanika, a részecskefizika, és a kvantumfizika kutatási eredményei állnak (1992). Ennek megfelelően az energetikai gyógymódok is abból az alapelvből indulnak ki, hogy az univerzum parányi részecskékből épül fel, amelyek folytonos rezgésükkel energiát gerjesztenek (KIS-HALAS, 2012). Ez az energia, pontosabban ennek áramlása teremti meg a létezés alapját. Az élőlények létminőségéért az energia áramlása a felelős. Ha az élőlény energia-felvételében és / vagy -leadásában zavar keletkezik, akkor az élőlény létminősége megváltozik, általában romlik. Ebből következik, hogy az energia-csere zavara áll minden betegség háttérében. Az univerzális energia mindenütt jelen van, s így egyetlen rendszerben kapcsolja össze az individuumot és a kozmoszt. Ezzel függ össze az energetikai gyógymódok másik alapelve: a kozmoszban jelentkező bármely rendellenesség az egyén szintjén is jelentkezik, egyidejűleg; mindez megfordítva is igaz: az egyén testében (mikrokozmoszában) megjelenő bármely elváltozás (betegség) kozmikus következményekkel járhat. A mikrokozmosz-makrokozmosz

⁴ Ez a distinkció nyilván elméleti, és csupán a szinte áttekinthetetlen vallási sokszínűség rendszeréhez szükséges. Véleményem a vallási eklekticizmus a tisztán újpogány kultuszok működésében is jelen van.

megfeleltetésének elve érhető tetten a pszichotronika alapítójának megfogalmazásában: „Minden szerved szent, a test piciny tükörképe a végtelennek.”⁵ A New Age spiritualitás kontextusában az egészség-betegség relációk az állandó gyógyítás / gyógyulás = jobbítás-fejlődés metaforájában ragadhatók meg. Az egyén sohasem csak önmagát kezeli / kezelteti, hanem – annak szerves részeként –, egyúttal a világmindenség egészét gyógyítja, s visszaállítja a felborult rendet. Ez a sajátos felfogás a terapeuta és a beteg közti viszonyt is meghatározza: a gyógyító olyan többlet-tudással rendelkező specialista, aki a gyógyítás során átadja tudása egy részét azzal, hogy abba a beteget beavatja. Ezt követően a beteg képessé válik önmaga gyógyítására, ezzel tulajdonképpen maga járja végig a gyógyulás útját, a gyógyító folyamatos vezetése, irányítása mellett. A hagyományos / nyugati orvoslás hierarchiára épülő orvos-beteg relációjával szemben ez a felfogás az egyenlőségen alapul, ugyanakkor nem csak a tudást, hanem a felelősséget is megosztja a páciens és a terapeuta között.

Egy korábbi tanulmányomban részletesen elemeztem a pszichotronika vagy szellemsebészet, mint vallásos gyógyászati rendszer genealógiáját és képzetrendszerét (KIS-HALAS, 2010). Most csak a jelen vizsgálat szempontjából releváns momentumokra szeretnék kitérni. A gyógyászati rendszert megalapító ifj. Cs. V. szerint maga a szó „mozgó vagy élő szellemmel történő” (KIS-HALAS, 2010. 616.) gyógyítást jelent. A gyógy mód elvi alapját az ember test-lélek-szellem hármasságából kiinduló testi-lelki-szellemi alteregók rendszere, illetve az ezt leképező univerzum teremti meg: a fizikai testtől elszakadni képes lelkek és szellemek szabadon mozognak a transzcendens szférák (szintek, mezők, dimenziók) között. A létezés hét, eltérő minőségű szintjéhez hét, hasonlóan eltérő minőségű létforma (hét, különböző minőségű anyagból álló test/lélek/szellem) tartozik. E létformák és létszintek egymással szoros kölcsönhatásban állnak a mindent átható energia révén. A gyógyítás-gyógyulás színtere, értelemszerűen, a létezés transzcendens szférájára kiterjed, sőt: a lényegi terápia tulajdonképpen ott zajlik. A gyógyító elsődleges feladata, hogy tudatosítsa a betegben a konkrét betegség transzcendens dimenzióit. Ezt követően a gyógyító és a beteg közös meditáció segítségével át lépnek a létezés alternatív szintjeire, ahol a beteg aktív közreműködésével megtörténik a gyógyító beavatkozása, s egy újabb meditációs fázis után visszatérnek a fizikai valóságba. Az univerzumot átható energia közege a távgyógyítást is lehetővé teszi: a gyógyító „szellemét kiküldve” képes felkeresni, s a transzcendens szférában kezelni a távoli beteg „szellemtestét”, s az immáron gyógyult szellemi test tulajdonságai az energia rezgései segítségével „átíródnak” a beteg fizikai testére, mintegy kijavítva a meghibásodást.⁶

Hogy miként vált a szellemsebész gyógyítóból táltos, arra egyelőre nem tudok pontos választ adni. Annyi bizonyos, hogy a szellemsebészet panteonjában fontos helye van a magyarok „Teremtő istenének”, továbbá a táltos az ősmagyarok „mágus-pap”-jaként szerepel a szellemsebészet mitologikus történeteiben. Továbbá

⁵ *Szellemsebész Hírlevél* 6.(1) 4.

⁶ A pszichotronikai gyógy módokat korábbi tanulmányomban részletesen ismertetem (KIS-HALAS, 2010. 608–613).

nyilvánvaló tény, hogy az alapító Ifj. Cs. V., és nyomában az első tanítványok (köztük Kovács Magyar András), elbeszéléseikben, megnyilvánulásaikban következatosan „táltos-iskola”-ként hivatkoznak az ifj. Cs. V. által Budapesten alapított intézményre, ahol valamennyien elsajátították a szellemsebészetet. Egyelőre úgy látom, hogy a szellemsebészet – egyrészt alapvető lényegénél fogva (vagyis gyógy módként), másrészt az ideológiájában megfogalmazódó alternatív test- és lélekképzetek révén –, könnyen összekapcsolódhatott egy nem-hivatalos táltosképpel. Anélkül, hogy erre az önálló kutatást igénylő témára itt részletesen kitérnék, röviden jellemzem ezt a jellegzetes, és napjainkban egyre szélesebb körben ismertté váló táltos alakot:

1. a kereszténység felvétele előtt a magyarok vallási vezetője és mágikus szakértője, gyakori szinonimája a sámán;
2. segítőszelleme van;
3. túlvilági utazásokat tesz;
4. dobolás segítségével transzba esik (révül);
5. gyógyító;
6. látó és jós;
7. különleges testi jeggyel rendelkezik (pl. hat ujja van).

Fontosnak tartom, a táltos alakja keresztény konnotációkkal rendelkezik mind a szellemsebészetben, mind a táltos masszázs módszerét megalkotó Kovács Magyar András tanításaiban. A szellemsebészetet megalapító ifj. Cs. V. a „táltosok és sámánok” Szentlélek általi teremtését, és gyógyító küldetését hangsúlyozza:

„A lelkek ura a Szentlélek, Isten ereje. Ő küld a földre sámánokat, táltosokat, varázslókat, mágusokat.” (Szellemsebész Hírlevél VI/1)

K. M. A. pedig több írásában és előadásában is kifejti, hogy a táltosok „égi kapcsolattartók”⁷.

„[...] Táltos királynak említették annak idején magát Attilát is. Nem véletlen volt a neve, hogy Isten Ostora. Abban az időben még nagyon jól tudták, hogy Isten hat gyermeke, hat született fiúgyermek közül ő az egyiknek a reinkarnációja volt. Ezért Isten Fíának, Isten Ostorának Fehér Lovagnak nevezték őt. És Attila tudott kommunikálni az égiekkel. Hiszen táltos csak az lehet, aki a legmagasabb szellemi régiókkal tud kommunikálni. Itt hagy’ jegyezzem meg, hogy halott emberek szellemével egy sámán is tud, halottlátók is tudnak. De az egy halott ember szelleme az asztrálvilágba’. Mentálvilágból üzenetet hozó szellemekkel, lásd Hermész, vagy később szenteknek szelleme, ezekkel néhányan tudtak kommunikálni. Attila igen.

⁷ Lásd a *Kik a táltos királyok? Kik az apostoli királyok?* című beszélgetés ajánlóját, <http://www.szellemvilag.hu/kovacs-magyar-andras/kik-az-apostol-kiralyok-kik-a-taltos-kiralyok>.

Honnan tudjuk? A Sixtusi Kápolna előtt van egy kápolna, Attila meg van festve, ahogy ő éppen égi üzenetet kap. És se a pápa nem látja, senki. Csak Attila tud kommunikálni az égiekkel! Ez a táltoskirályság. Makkai Sándor Táltoskirály című könyve arról szól, hogy IV. Béla révül. És a főurak tudják, hogy IV. Béla révül. Magyarul: beszélget a Jóistennel és üzenetet hoz. Táltos királynak hívják. Szent Lászlóról tudják, hogy égiekkel beszélget. Sátrastól megemelkedik: levitál! Táltos király.”

(Részlet a Vivanatura TV Huszárvágás – A magyarság felemelkedéséért műsorában elhangzott beszélgetésből.)⁸

Azonban, már a gyógymód korai „apostolainak” körében megjelent az a vélekedés, amely a gyógymód mai alkalmazói számára már általánosan elfogadott tény: a szellemsebészet ősi magyar gyógymód.⁹ Ebből következik az a meggyőződés, hogy a magyar nép küldetése a gyógyítás, a táltosok által megőrzött és ősi tudás (s benne a szellemsebészet) pedig kiváltképp alkalmassá teszi a magyarokat arra, hogy meggyógyítsák a földi társadalmat és vele az univerzum egészét.

A táltos masszázs eszmei forrásvidéke a szellemsebészet és az agykontroll, technikai előképe a manuál-terápiák, különösen a csontkovácsolás környékén jelölhető ki. Egyes történetek szerint a gyógymód létrehozója, Kovács Magyar András ifj. Cs. V. tanítványaként kezdte, de Ő maga erről nem beszél.¹⁰ A táltos masszázs ideológiai háttere nagymértékben megegyezik a szellemsebészetével: itt is találkozunk a különböző minőségű testi, lelki és szellemi alteregó képzetekkel, továbbá az eltérő jellegű lét-szinterekre / „mezőkre” bontható univerzum gondolatával. Ezek a szférák azonban nem vertikális hierarchiában, mintegy hagymahéjszerűen, rétegenként építik fel a világmindenséget, sokkal inkább az emberi társadalom horizontális szerveződését képezik le. A különböző lét-szinterek újabb, „mezők” elnevezése is ezt a vízszintes irányú térbeli elrendeződést sugallja. A hét mező (a test, az érzelmek, a kapcsolatok, az energia, a gondolat, a lélek és a szellem), egymást átfedve, áthatva alkotja az ember-mikrokozmosz és a világ-makrokozmosz „hét szentségét”, ahogyan azt K. M. A. tanításaiban több helyütt is részletesen is kifejti.¹¹

A táltos masszázs azonban konkrét fizikai beavatkozással helyettesíti, s egyben tovább is fejleszti a szellemsebészet virtuális terápiáját: a csontkovácsolás módszerét építi be és állítja az energiagyógyászati kezelés középpontjába. A táltos masszázs patológiája szerint is az energia-áramlás akadályoztatása áll a megbetegedés hátterében. Ennek háromféle oka lehet, amelyek megint csak megegyeznek a szellemsebészet vonatkozó elképzeléseivel.

---

8 Lásd <http://www.vntv.hu/vivanaturavideo.php?vid=a1b0e43cf>.

9 Kis-Halas (2010) „ősi magyar gyógymód” – etnikus jelleg felerősödése

10 Elsőszámú mesterének egy „dél-amerikai” magyar orvos tart, aki a gyógyításért cserébe bevatta a „szellemekkel való kommunikációba”. Lásd <http://www.vntv.hu/vivanaturavideo.php?vid=367938c87>.

11 Lásd: http://www.youtube.com/watch?v=FtoK2Orn_BA

1. A beteg huzamos ideig olyan helyen tartózkodik, amelynek kisugárzása számára veszélyes, mert elemésztí az energiáit. (Általános érvelés szerint: rossz helyen van az ágya.) Ilyen veszélyes helyek lehetnek a Földet körbefonó bizonyos energia-hálózatok csomópontjai, nevezetesen a Hartmann-hálózat és a vízér rendszer.¹²

„Évek hosszú sora alatt több olyan betegségem alakult ki, melyeket részben a mai rohanó, túlhajszolt, stresszes életmódnak, részben pedig a fokozott fizikai munkámnak, a több évig fűtetlen helyiségben való tartózkodásnak a következményeként alakult ki. Vastagbél- és hólyaggyulladás, állandó fázó érzés, hajhullás, valamint keresztcsont elmozdulás. 2004-ben egy ismerősöm tanácsára kerestem meg Kovács-Magyar András Gyógyító Központját. Tanácsukra első lépésként lakhelyemen kimérettetem az egészségre káros földsugárzásokat. Ekkor döbbsentem rá, hogy ezek mennyi problémát tudnak okozni, s mivel ezeket a káros sugárzásokat eddig nem ismertem, iskolában nem tanultuk, háztervezéseim alkalmával nem számoltam velük.”

(Részlet a beteggel készült filmfelvételt kísérő szövegből, amely a gyógyulás-éseket bemutató honlapok egyikén olvasható.¹³

2. A megbetegedés másik oka halotti megszállottság: a beteg aurájában (a testet körülvevő energiaburokban) egy olyan lélek tartózkodik, akinek nem sikerült átjutnia a túlvilágra. Parazitaként, a létezéséhez szükséges energiát a betegtől vonja el.¹⁴

„Úgy éreztem, hogy feküdnék egész nap, viszont a gyerekeimet el kellett, hogy lássam. Olyan gondolatok voltak a fejemben, amittől saját magam is megijedtem. [...] Elhatároztam tennem kell azért, hogy a gyerekeimet nyugalomban tudjam és eljöttem ide. Hegedűs Mária megállapította, hogy egy elhunyt édesanyjának a szelleme volt rajtam a kislányával együtt, több mint 4 éve. Csoda, hogy idáig így bírtam ezt az állapotot. Ez a szellem földi életében öngyilkosságot követett el. Ez a szellem sugallt nekem sokszor olyan gondolatokat, amittől én is megijedtem. Most sikerült elengedni ezt a két szellemet.

12 A geopatikus sugárzás káros hatása számos energiagyógyászati rendszerben is egyike a legalapvetőbb betegség-okoknak. A földalatti vízerek (vagy a földbe rejtett kincs), ingázással, vagy veszővel történő kimérése (ang. dowsing) legalább 500 éves múltra visszatekintő gyakorlat (Hammer 2007). Több európai országban napjainkban is működnek az ingázókat összefogó egyesületek és társaságok. A baltikumi ingázókról tudósít Kivari (2012). A kortárs ezoterikus gyakorlatról a Palmegyilkosság kapcsán Olav Hammer ír (2007). Mind a szenzibil, mind a lengyel páca házilag is elkészíthetők, lásd például: <http://www.magyarvagyok.com/csoportok/280-Geopatikus-foldsugarzasok/temak/3316/>

13 Lásd <http://www.csodalatosgyogyulasok.hu/gyogyult-beteg/szigeti-szilvia> (Letöltés ideje 2013. 11. 17.)

14 Kis-Halas (2012) energiavámpír és hasonló, az aurába behatoló démonok, asztrálok, szellemek.

Sokkal jobban érzem magam. Kicsit még zavarodott vagyok, mert nagyon jó érzés, hogy sikerült ettől a dologtól megszabadulnom. Bízom benne, hogy a gyermekeim is sokkal nyugodtabbak lesznek ott-hon, nem lesznek annyira betegesek, mint amilyenek idáig voltak.”
(Részlet a beteggel készült filmfelvételt kísérő szövegből, amely a gyógyulás-ese-
teket bemutató honlapok egyikén olvasható.)¹⁵

3. Végül, de nem utolsósorban a betegség a beteg korábbi, helytelen életmódjából, amorális attitűdjeiből, mintegy figyelmeztetésként, sőt büntetésként jelentkezik az ún. emléksúly formájában. Az elkövetett bűnök pontosan megfeleltethetők bizonyos szervek, testrészek megbetegedéseinek.

„Legfőbb törvény a lelkiismeretünk. Minden másnál jobban vezeti az embert az igaz úton. Őseink erkölcsi tanításának lényege ez. Lelkünk, úgy, mint a szellemünk is, egy anyagtalan, láthatatlan, foghatatlan csoda, mégis lényünk, létezésünk lényege. [...] A lélek csodáival, működési szabályaival, fájdalmaival és annak súlyának lekönnyítésével ismerkedhetünk meg a Szellemi Iskola V. kurzusán. [...] Emlékeink időrendben vannak feljegyezve lelkünkben. Minden emlékehez érzések, érzelmek sora társul. Az emlékek erőt adnak, vagy mázsás súlyként nehezednek reánk.”
(Részlet a Szellemi Iskola 5. előadásából készült film ajánlószövegéből.)¹⁶

[...] Először sorselemzésen vettem részt, ahol fény derült a problémákra. Utána megcsináltam a 13 napos méregtelenítő kúrát, ami szerintem nagyon jól sikerült. Ezután eljöttem két alkalommal emléksúly-levételre. Igaz, hogy ezt a két alkalmat végigsírtam, de ezt leszámítva teljesen kicserélődtem. f...] Korábban folyamatosan gyógyszeres kezelés alatt álltam, nyugtatókat, antidepresszánsokat szedtem. Nem tudtam úgy kimenni az utcára, hogy ne legyen nálam valamilyen nyugtató, mert a pánikbetegségemből kifolyólag folyamatos rosszulletek környékeztek és megnyugtatóssal töltött el az, hogy milyen gyógyszerek vannak nálam. Letettem a gyógyszereket. Nagyon szépen köszönöm!
(Részlet egy fiatal nő gyógyulástörténetéből, amely az Energia Gyógyító Központ honlapján látható és olvasható.)¹⁷

A táltos masszázs nívója abban rejlik, hogy a transzcendencia szférájában végzett szervcserét felváltja, illetve kiegészíti a manuál-terápiás kezelést, amit a

---

¹⁵ Lásd <http://www.csodalatosgyogyulasok.hu/gyogyult-beteg/a-zsuzsanna> (Letöltés ideje: 2013. 11. 17.)

¹⁶ Lásd <http://www.szellemvilag.hu/szellemi-iskola/szellemi-iskola-v-lelkiismeret-emleksuly-2013-december-7> (Letöltés ideje: 2013. 11. 17.)

¹⁷ Lásd <http://www.csodalatosgyogyulasok.hu/gyogyult-beteg/tunde> (Letöltés ideje: 2013. 09. 30.)

gyógymód alapítója és alkalmazói csontkovácsolásként határoznak meg.¹⁸ Az energia-áramlás akadálymentesítése a fizikai létezés szintjén is végbemegy: a táltos / gyógyító az emberi test mikro-univerzumának tartóoszlopát, a gerincoszlopot „rakja helyre”.

„Napjainkra népbetegséggé váltak a gerincproblémák. Nagyon sokszor megfélekedünk arról, hogy külső fizikai okok is elősegíthetik a betegségek kifejlődését. A Táltos masszázs egy összetett, komplex gyógyító eljárás, mely ötvözi az ősi módszerek leghatékonyabb fogásait. Lényege a speciális műfogásokkal, a kéz mechanikus erejével végzett gyógyítás, sajátossága, hogy a kezelés nem erővel, hanem energiával történik, ez lehetővé teszi, hogy fájdalommentesen tegyenek helyre akár olyan csigolyákat is, amelyek korábban hetekig, hónapokig okoztak az embernek isiászt, derék-, nyak- és vállfájdalmakat, meszesedéseket. A módszer lényege továbbá, hogy az egész testet kezeljük, minden esetben átmozgatva valamennyi ízületet. [sic! K-H. J.] Gyógyulást csak az egész test csontozatának harmóniája eredményezhet.”

(K. M. A. a táltos masszázsról. Részlet A táltos masszázs csodái című film kísérőszövegéből.)¹⁹

Beszélgéseink alkalmával Zita, a táltos masszázst néhány éve elsajátító, és azóta kizárólag ezt alkalmazó máriagyűdi gyógyító asszony elmagyarázta, hogy ő a masszírozás közben a „szellemével belemegy” a beteg testébe. Nem csak a kezével dolgozik, hanem egyúttal párbeszédet folytat a beteg testrésszel, ízülettel: megkérleli, hogy „engedjen”.²⁰ Ugyanez, vagyis a testrészek önálló, tudattal és gondolatokkal rendelkező entitásként való értelmezése jelenik meg egy másik gyógyító világhálós honlapján, a táltos masszázs ismertetésében. Az egymást követő masszázs-alkalmakon tehát a gyógyító mintegy „átprogramozza” a csontokat és ízületeket addig helytelenül rögzítő izmokat is.

„Csontjaink, csigolyáink, ízületeink rossz helyzete miatt, izmaink hozzászoknak a nem megfelelő tartáshoz, így hiába tesszük helyre első alkalommal a problémás testrészt, az izmok még napokig emlékeznek az addig megszokott, nem megfelelő tartásra, ezért előfordulhat, hogy a probléma újra jelentkezik. Ezért szükséges legalább 2 kezelés, mivel a második alkalommal az izmok helyzete nagyrészt stabilizálódik.”²¹

¹⁸ Megfeleltethető a népi gyógyászati szakirodalomban a csontrakás és kenés fogalmainak (Ébner 1931; Oláh 1965).

¹⁹ Lásd <http://www.szellemvilag.hu/dvd/kovacs-magyar-andras-taltos-masszazs-csodai> (Letöltés ideje: 2010. 04. 15.)

²⁰ Sajat gyűjtés, Máriagyűd, 2013. november 13.

²¹ Lásd <http://www.csontkovacskezeles.hu/index.php/kezeleseink/csontkovacs-kezeles> (Letöltés ideje:

A megbetegedés helyét, okát a gyógyító az inga-divináció egy sajátos eszközeivel, az ún. Mózes-pálcával vagy szenzibillel állapítja meg.²² „Beméri”, vagyis letapogatja beteg auráját: lassan végighúzza a pálcát a test körül, s rezgéséből, kilengéséből következtet a betegség helyére.²³ Meg kell jegyezni, hogy ugyanezt az eszközt alkalmazzák a radieszteziában, vagyis a földsugárzás, és egyéb elektromos sugárzások, rezgések, valamint a vizek bemérésében is. A szellembeszétben a gyógyító a testet körbefogó makrokozmoszban tevékenykedik, a táltos masszázs rendszerében a táltos / gyógyító az emberi test mikrokozmoszába is behatol. Kovács Magyar András táltos gyógyító központjában a táltos masszázst napjainkban is együtt alkalmazzák a szellembeszéttel. Számos olyan terapeuta létezik azonban, aki elsajátította és alkalmanként, de nem rendszeresen használja ezt a gyógyimódot. Számukra a masszázs „táltos” jelzője egyrészt etnikus jellegét, másrészt autenticitását, harmadrészt a gyógyimód ősiségét jelenti. A gyógyítók önmagukat általában nem nevezik táltosnak, mindazonáltal fontosnak tartják annak kinyilvánítását, hogy maga Kovács Magyar András, vagy az ő tanítványainak egyike avatta be őket ebbe a gyógyászati rendszerbe.

Táltos-szerepkörök

A továbbiakban kizárólag a témánkhöz tartozó, a pszichotronikát illetve a táltos masszázst alkalmazó gyógyítók közvetítette, táltos-szerepköröket szeretném bemutatni. A gyógyítás-történetek és a gyógyítók honlapjain olvasható leírások, beszámolók, önéletrajzok alapján úgy tűnik, hogy a táltos elsősorban gyógyító specialista, aki természetfeletti képességekkel is rendelkezik. A szellemekkel és a halottak lelkeivel meditáció útján, vagy spontán transzban kommunikál.

„Próbáltam távból energiát küldeni, szellemben szerveket kicserélni. Nem fogadott semmit a kutya. Ezért teljesen váratlan dologra határoztam el magam: megkeresem a kutya szellemét. Sikerült is megtalálnom. Tudtam – szellemüzeneten keresztül –, hogy egy fészekalj kiskutyának egy szelleme van. [...] Megkerestem a túlvilágon a szellemet, és kértem: hagyja még élni ezt a földi megtestesültjét. Ezt a kutyust.”

(Részlet Kovács Magyar András a „Hét szentség” című oktató video-filmjéből.)²⁴

Szellemi segítője vagy segítői vannak.

---

²² A szenzibilről bővebben lásd (Kis-Halas, 2010. 615–616).

²³ A máriagyúdi gyógyító a szenzibilt használja, ha a diagnózis felállításához a beteg auráját is megvizsgálja. A siklósi szellemgyógyászok minden pszichotronikai beavatkozáshoz, továbbá a környezetükben tartózkodó szellemek felismeréséhez a szenzibilt veszik igénybe. Bővebben lásd (Kis-Halas, 2010. 598).

²⁴ Lásd http://www.youtube.com/watch?v=8-yt5hVRr_Y

KMA: Egy idő után egy médiumnak kialakul egy-egy szellemcsalád, akik látogatják, és ez a szellemcsalád le is védi, hogy oda más szellem ne tudjon bejönni.

Jl: Van védőangyalod is, elvileg?

KMA: Hát ööö, hívhatjuk így is. Ezek intuitív-színti szellemek, akik védenek bizonyos helyeket, bizonyos időben, hogy oda más szellem ne tudjon bejönni. És nem csak asztrál-szellemektől védik meg, hanem a Sötétől is.

(Részlet a Szellemek szolgálatában című, Kovács Magyar Andrással készült stúdióbeszélgetésből, amelyet a Vivanatura Televízió készített és sugárzott, két részletben. A műsorvezető-riporter Jakab István.)²⁵

Az ingázás módszerét alkalmazva képes érzékelni a különleges energiával rendelkező helyeket. Ugyanezzel a módszerrel érzékeli az emberi testnek az alternatív szférákkal érintkező energiaburkát, az aurát.

GY: Elég határozottan kérted a segítségemet, miben is?

B: Évek óta fáj a nyakam. De, mostanra már annyira, hogy hetek óta nem tudok aludni tőle. Mindig felébredek, ha meg kell mozdítanom a fejemet, mert a nyakam annyira fáj. Nagyon belefáradtam már.

GY: Nézzük meg, hogy vajon mitől fájhat a nyakad? A pálcám azt mutatja, hogy négy éve hozzád tapadt egy női szellem, aki éppen a nyakadon van. Mióta is kezdődtek ezek a nyaki fájdalmak?

B: Kb. négy éve.

GY: Ki az a hölgy, aki kb. négy éve meghalt és a családotokhoz tartozott?

B: A nagymamám, akivel szinte imádtuk egymást. De, János! Én inkább szervi bajra gyanakszom, inkább azt gondolom, hogy ott a nyaki csigolyáimmal nincs rendben valami.

GY: Nekem nem jelez deformitást a pálcám, egyértelműen a szellem jelenlétét mutatja, mint egyik okot. (Részlet egy, a Fucskó János gyógyító honlapján közölt esetleírásból.)²⁶

Bár eddig egyetlen táltos gyógyítóról sem tudok, aki különleges testi jeggyel rendelkezne, gyógyító tevékenységükben mégis van nyoma ennek az elképzelésnek. A Kovács Magyar András vezette Energia Gyógyító Központ egyik hivatalos honlapján olvasható az a gyógyítás-eset, amelyben egy meddő asszonynak a táltos kezelést követően hatujjú, gyermeke született:

²⁵ Lásd <http://www.vntv.hu/vivanaturavideo.php?vid=367938c87>

²⁶ Lásd <http://taltosmasszazs.uw.hu/velemeney.html>, (Letöltés: 2013. 08. 16.) A párbeszéd gyógyító és beteg között zajlik. Az eredeti szövegben kötőjellel jelölt szereplőket én B és Gy betűkkel helyettesítettem, az érthetőség kedvéért (K-H. J.)

„Gyermekem születésénél történt egy érdekes dolog. Bejött a szülészorvos, közölte velem, hogy nekem táltos gyermekem született. A kislányom bal kezén 6 ujj található. 6 egyedülálló ujjacska, amikben minden kis csontocska megtalálható.”

(Részlet a beteggel készült rövid videofilmhez csatolt szövegből)²⁷

A gyakorló gyógyító szerepén túl a táltos lehet vallási vezető, próféta, médium és tanító is. E komplexitás azonban kizárólag a táltos-masszázst megalapító, és a fent említett gyógyító központot működtető Kovács Magyar András esetében figyelhető meg. Dolgozatom kereteit messze túllépné és további alapos elemzést igényelne alakjának teljes körű bemutatása. Eddigi ismereteim alapján úgy látom, hogy Kovács Magyar András – akárcsak egyik tanítómestere (ifj. Cs. V.) –, mindenekelőtt a kortárs New Age spiritualításra nagyon is jellemző *guru* szerepét tölti be. Követői és tanítványai vannak, akik nem ritkán az egykori betegekől verbuválódnak. Az alternatív gyógyászat hazai diskurzusaiban egyértelműen az ő személyéhez kapcsolódik táltos masszázst-terápia. Neve védjegyként szerepel számos egyéni gyógyító és alternatív gyógyító intézmény honlapján. A gyógyító – tanító – vallási vezető hármassággal jellemezhető arculata az utóbbi években új vonásokkal gazdagodott. Nem csak az általa képviselt tudás, „szellemi” eredetét – amely ebben az értelmezésben a földinél magasabb rendűt, hitelesebbet jelent –, hanem tudományos jellegét is hangsúlyozni kezdte. A táltos masszázs után most személyre szabható élet-elixírt hozott létre, s így a reneszánsz ezotericizmus alkimista szerepkörében jelenik meg. Mindazonáltal bizonyos szituációkban (például a magyarságtudatról szóló előadásaiban) továbbra is táltosnak nevezi magát, ami tulajdonképpen egy sajátosan magyar médiumként írható le. Ebben a minőségében egy titkosan megőrzött (nemzeti) hagyomány legitim letéteményese, akinek feladata, sőt küldetése annak megőrzése és továbbörökítése. Tanítványai körében is megfigyelhető ugyanez az elképzelés:

„Már gyermekkoromban is érdekelt az a bizonyos világ, amelynek nyomait a régi bölcsek, táltosok a magyar népmesékben rejtették el az utókor számára. Édesapámnak köszönhetően számos alkalommal hallgattam becsukott szemmel ezen történeteket, közben elképzelve, mai szóval élve vizualizálva azt.”

(Részlet Pap Miklós honlapjáról)²⁸

Következtetések

A táltos fogalma fontos szerepet játszik az itt röviden bemutatott alternatív gyógyászati rendszerekben. Világosan látható, hogy mind a pszichotronika, mind a táltos masszázs elképzeléseiben a táltos egyértelműen a New Age spiritualitás

---

²⁷ Lásd <http://www.csodalatosgyogyulasok.hu/gyogyult-beteg/r-aniko>

²⁸ Lásd <http://csontkovacskezeles.hu/index.php/bemutatkozas> (Letöltés: 2013. 08. 16.)

újfajta szerepköreit öltötte magára. Egyrészt médium, aki a természetfeletti világ üzeneteit közvetíti, szabadon mozog a létezés különböző szintjei között és az alternatív szférákban képes kommunikálni a különböző természetfeletti lényekkel, például a halottak lelkeivel, vagy az állatok őrzőszellemével. Másrészt a táltos gyógyító terapeuta, aki médium-képességeit felhasználva az alternatív létezésre is képes kiterjeszteni gyógyító tevékenységét: energiát áramoltat, szerveket cserél, kommunikál a testrészekkel, és megszállja a beteg testét. Mindemellett, ez az ezoterikus táltos határozottan etnikus karakterű specialista is: természetfeletti képességei mellett a „magyar hagyomány” őrzője és tovább-örökítője is. Az táltos-masszázs, habár nem kizárólag a táltosnak nevezett gyógyítók által ismert és alkalmazott gyógyászati rendszer, genetikusan mégis egyetlen ezoterikus táltos személyéhez kötődik. Ebben a gyógyászati rendszerben a „táltos” jelző egyetlen szóba sűrítve sugall autenticitást (amennyiben egy „valódi”, élő táltostól, tehát hiteles személyiségtől ered), ősiséget és egyedülálló nemzeti sajátságot.

Források

<http://www.csodalatosgyogyulasok.hu/>
<http://csontkovacskezeles.hu>
<http://www.magyarvagyok.com>
<http://www.szellemlilag.hu>
<http://www.taltosmasszazs.uw.hu>
<http://www.vntv.hu>

Irodalom

ALBANESE, C. L.

1992 *The Magical Staff: Quantum Healing in the New Age*. In: LEWIS, J. R. és MELTON, G. J. (szerk.) *Perspectives on the New Age*. State University of New York Press, Albany, 68-84.

BOWMAN, M. és SUTCLIFFE, S.

2000 (eds.): *Beyond New Age. Exploring Alternative Spirituality*. Edinburgh University Press, Edinburgh.

CHRYSSIDES, G. D.

2007 *Defining New Age*. In: KEMP, D., LEWIS, J. R. (eds.) *Handbook of New Age*. (Brill Handbooks on Contemporary Religion V/1.) Brill, Leiden–Boston, 5-24.

ÉBNER Sándor

1931 A zselici „csontrakók” és „öntőasszonyok”. *Ethnographia* 47. 146-148.

FAIVRE, A.

1994 *Access to Western Esotericism*. Albany, Suny Press.

1998 Questions of Terminology Proper to the Study of Esoteric Currents in Modern and Contemporary Europe. In: FAIVRE, A., HANEGRAAFF, W. J. (szerk.) *Western Esotericism and the Science of Religion. Selected Papers Presented at the 17th Congress of the International Association for the History of Religion, Mexico City 1995*. Leuven, Peeters Publishing. 1-11.

HAMMER, O.

2007 Contested Diviners: Verbal Battles between Dowsers and Sceptics. In: HAMMER, O. és VON STUCKRAD, K. (eds.) *Polemical Encounters. Esoteric Discourse and Its Others*. Leiden–Boston, Brill. 227-251.

HANEGRAAFF, W. J.

1996 *New Age Religion and Western Culture: Esotericism in the Mirror of Secular Thought*. Leiden–New York–Köln, Brill.

2007 The New Age Movement and Western Esotericism. In: KEMP, D., LEWIS, J. R. (szerk.) *Handbook of New Age*. (Brill Handbooks on Contemporary Religion V/1.) Leiden–Boston, Brill. 25-50.

HEELAS, P.

1996 *The New Age Movement*. Oxford, Blackwell.

HOBBSAWM, E. J.

1983 Introduction: Inventing Traditions. In: HOBBSAWM, E. J., RANGER, T. O. (szerk.) *The Invention of Tradition*. Cambridge, Cambridge University Press.

KEMP, D. és LEWIS, J. R.

2007 (szerk.): *Handbook of New Age*. (Brill Handbooks on Contemporary Religion V/1.) Leiden–Boston, Brill.

KIS-HALAS Judit

2010 Jézus katonái a Földön és a Mennyei Jeruzsálemben. Szellemsebészet: egy kortárs ezoterikus gyógyászati rendszer. In: Pócs Éva (szerk.) *Mágikus és szakrális medicina. Vallásetnológiai fogalmak tudományközi megközelítésben. (Tanulmányok a transzcendensről VII.)* Budapest, Balassi. 593–522.

2012 Az etnográfus esete az energiavámpirokkal. Kortárs vallási jelenségek kutatási lehetőségei a világhálón. In: LANDGRAF Ildikó – NAGY Zoltán (szerk.) *Az elkerülhetetlen. Vallásantropológiai tanulmányok Vargyas Gábor tiszteletére*. Budapest, PTE–BTK Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék – MTA Néprajzi Intézet – L'Harmattan. 827-848.

KIVARI, K.

2012 Energy as the Mediator Between Natural and Supernatural Realms. *Journal of Ethnology and Folkloristics* 6.(2) 49-68.

OLÁH Andor

1965 Egy orosházi kenőasszony tudománya. *Szántó Kovács Múzeum Évkönyve, 1963–1964*. Orosháza, 289-336.

POSSAMAÏ, A.

2005 *In Search of New Age Spiritualities*. Aldershot, Ashgate Publishing.

2007 Producing and Consuming New Age: The Cultic Milieu and the Network Paradigm. In: KEMP, D., and LEWIS, J. R. (eds.) *Handbook of New Age*. (Brill Handbooks on Contemporary Religion V/1). Leiden–Boston, Brill. 151-165.

SZILÁGYI Tamás és SZILÁRDI Réka

2007 *Istenek ébredése. Az újpogányság vallástudományi vizsgálata*. Szeged, JATE Press.

TIGHE, M. and BUTLER, J.

2007 Holistic Health and New Age in Britain and the republic of Ireland. In: KEMP, D., LEWIS, J. R. (eds.) *Handbook of New Age*. (Brill Handbooks on Contemporary Religion V/1.) Leiden–Boston, Brill. 415-434.